

Monumentnummer*: 512154

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 22 april 1999
Kadaster deel/nr 82914/49

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Dodewaard Neder-Betuwe Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Hien

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Dodewaard D 873

Omschrijving**

Inleiding

Aan de noordzijde van de Welysestraat in Hien ligt de voormalige HERENBOERDERIJ "NIJBURG", momenteel in gebruik als woonhuis. Het gebouw is gelegen aan de oude verbindingsweg van Dodewaard naar Andelst. Afgaande op een jaartalsteen in de voorgevel is de boerderij gebouwd in 1858 onder de naam "Nijburg" in opdracht van de heer Tap. Volgens een topografische kaart uit 1847 stond er in dat jaar op de plaats van de "Nijburg" geen bebouwing. In de tuin zijn echter wel restanten van (vermoedelijk) funderingen gevonden, maar daarover is verder niets bekend.

Het pand is gebouwd als T-boerderij met een dwars geplaatst voorhuis. Het voorhuis telde, volgens oude foto's, anderhalve bouwlaag en had in het midden een dakopbouw (dezelfde als nu nog aanwezig is) alleen de nok van de dakopbouw lag op dezelfde hoogte als de nok van het voorhuis zelf. Rond 1920 is het pand verhoogd naar een ontwerp van een architect uit Rotterdam. De dakopbouw bleef gehandhaafd waardoor deze thans lager in het dakvlak aansluit. De verhoging tekent zich in de gevel af als gepleisterde vlakken.

Of de oorspronkelijke vorm met de dakopbouw uit 1858 dateert is twijfelachtig. Een dergelijke dakopbouw met het daarbij behorende dak, dat ook toen al een vrij groot overstek had, zou men eerder dateren in het laatste kwart van de 19de eeuw. Het is dus niet uitgesloten, dat het voorhuis rond die tijd is verbouwd en het uiterlijk kreeg dat op de oude foto's nog te zien is. Mogelijk zou bij deze

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

verbouwing dan tevens de houten erker met de houten veranda tegen de linker zijgevel kunnen zijn geplaatst, evenals het balkon met terras aan de andere zijde van het pand. De houten erker is rond 1905 vervangen door de huidige erker. Deze erker heeft nog enige tijd dienst gedaan als zogenaamd "taartjeshuis" voor een banketbakker uit Hemmen.

Ook het rijk gedecoreerde stucplafond in de grote kamer in het achterhuis kan worden gedateerd in het laatste kwart van de vorige eeuw. Het is aangebracht toen hier de zijgevel werd verhoogd. Rond 1930 is een deel van het achterhuis verhoogd.

Bij de voormalige herenboerderij hoort een uit de bouwtijd daterende schuur waarvan de gevels door latere ingrepen zijn aangetast. Tegen het achterhuis zijn in de loop der tijd enkele opstallen aangebouwd. De schuur en de met het achterhuis verbonden aanbouwen komen niet voor bescherming in aanmerking.

Omschrijving

De in kruisverband gemetselde bakstenen voormalige HERENBOERDERIJ is opgetrokken op rechthoekige grondslag met een T-vormige plattegrond. Het pand is bijna geheel onderkelderd. Het voorhuis telt twee bouwlagen onder een met leien in Maasdekking gedekt ver overstekend schilddak. Het achterhuis heeft één bouwlaag onder een met gesmoorde muldenpannen gedekt zadeldak. Op de nokeinden van het voorhuis en halverwege de nok van het achterhuis bevindt zich een recent vervangen rookkanaal. Midden op de nok van het voorhuis prijkt een achtzijdige klokketoren met achtzijdig klokdak. Vermoedelijk was dit dak bedekt met zink en afgaande op een oude foto geel geschilderd (om zo vermoedelijk goud te imiteren). De gevelopeningen worden ontlast door strekken. De vensteropeningen zijn veelal voorzien van houten, donkergroen geschilderde onderdorpels. De kozijnen zijn wit geschilderd en de deuren (met uitzondering van de voordeur) en ramen zijn donkergroen geschilderd.

De symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL (zuidgevel) bevat in het midden een verhoogd gelegen entreepartij met een dubbele houten paneeldeur met detaillering in de stijl van de neorenaissance. De deur heeft twee glaspanelen waarachter zich siersmeedwerk bevindt. Boven de deur een enkelruits bovenlicht met ingeslepen de naam "NIJBURG" en aan weerszijden fruit in de vorm van appels. Achter deze ruit bevindt zich eveneens siersmeedwerk. De entree is bereikbaar middels een trap met drie hardstenen treden. Boven de entree bevindt zich een balkon met gietijzeren balustrade. Het balkon is bereikbaar via een dubbele deur met enkelruits glaspaneel en voorzien van persiennes in de kleuren donkergroen en wit. Het balkon rust op twee gesneden houten consoles en heeft een geprofileerde rand. Zowel de begane grond als de verdieping hebben vier vensteropeningen voorzien van schuiframen met glas-in-lood bovenlichten. Op de begane grond waren de vensteropeningen voorzien van luiken. Deze zijn momenteel verwijderd. De dakopbouw heeft een gepleisterde, donkergroen geschilderde waterlijst. Daarboven bevindt zich een vensteropening met een tweeruits raam. Onder de waterlijst is een hardstenen plaat ingemetseld met de inscriptie 1858. De gevel heeft (gedeeltelijk) een gepleisterde, wit geschilderde plint en heeft gepleisterde, onbeschilderde vakken. Deze vlakken geven het verhoogde deel aan.

De LINKER ZIJGEVEL (westgevel) van het voorhuis heeft aan de rechter zijde een erker. Aan de linkerzijde is een vensteropening met draairaam met gedeeld bovenlicht dat is voorzien van glas-in-lood. Hier bevond zich vroeger de toegang tot een terras. Dit terras werd overdekt door een veranda.

De vijfzijdige houten ERKER bevindt zich boven een gepleisterde bakstenen onderbouw die voorzien is van diverse spaarbogen. De ramen zijn gevat in gesneden stijlen en het dak is afgezet met een bewerkte houten rand. De bovenlichten zijn voorzien van zeer fraai glas-in-lood in Jugendstil. De afgebeelde voorstellingen laten waterpartijen met zwanen, waterlelies en gestileerde lissen zien.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De verdieping heeft twee vensteropeningen met schuiframen met glas-in-lood bovenlicht. De gevel heeft een gepleisterde plint en een gepleisterde band ter plaatse van het verhoogde gedeelte.

De LINKER ZIJGEVEL (westgevel) van het achterhuis is gedeeltelijk verhoogd. In dit deel bevindt zich op de begane grond een drielicht met enkelruits draairamen (oorspronkelijk schuifvensters en bovenlicht) en een rechthoekige vensteropening met enkelruits draairaam. Op de verdieping bevindt zich eveneens een drielicht. In het achterhuis bevindt zich een deuropening met opgeklampte deur met bovenlicht. Aan beide zijden wordt de deur geflankeerd door een rechthoekige vensteropening met kruisvormig raam. Het overige deel van het achterhuis wordt aan het zicht onttrokken door een latere aanbouw.

De ACHTERGEVEL (noordgevel) heeft een asymmetrische vorm doordat de oostgevel van het achterhuis (vermoedelijk eind negentiende eeuw) is verhoogd. De achtergevel wordt gedeeltelijk aan het zicht onttrokken door een latere aanbouw. De gevel bevat in het midden een pui op de plaats van getoogde, dubbele deuren. Deze deuropening wordt ontlast door een korfboog. Links bevindt zich een ingehakte loopdeur. De geveltop bevat twee asymmetrisch geplaatste ronde gietijzeren bloemvensters. In de achtergevel zijn diverse schootankers aanwezig.

De RECHTER ZIJGEVEL (oostgevel) van het voorhuis bevat aan de linker zijde een terras op een gepleisterde, bakstenen onderbouw en met gepleisterde, bakstenen balustrade. Het terras wordt overdekt door een op twee kolommen rustend balkon. Het terras is toegankelijk via een stolpdeur met enkelruits glaspanelen en gedeeld bovenlicht dat is bezet met glas-in-lood. Aan de rechter zijde bevindt zich boven een met diefijzers voorzien kelderlicht een oorspronkelijk vensteropening die voorzien is van een zesruits schuifraam. De oorspronkelijk aanwezige luiken zijn verwijderd. De verdieping heeft aan de linker zijde een balkon dat toegankelijk is via een stolpdeur met enkelruits glaspanelen en gedeeld bovenlicht dat is bezet met glas-in-lood. Aan de rechter zijde bevindt zich een schuifvenster met glas-in-lood bovenlicht. De gevel heeft een gepleisterde plint en een gepleisterde band ter plaatse van het verhoogde gedeelte.

De RECHTER ZIJGEVEL (oostgevel) van het achterhuis is opgehoogd. In de plint bevinden zich twee van diefijzers voorziene kelderlichten. Geheel aan de linker zijde bevindt zich een ingehakte deur met tweeruits bovenlicht. Op deze plaats bevond zich oorspronkelijk een rechthoekige vensteropening met een zesruits schuifraam. Aan de rechter zijde bevinden zich twee rechthoekige vensteropeningen voorzien van zesruits schuiframen. Ook hier zijn de luiken wederom verwijderd. Geheel rechts heeft de gevel een rond gietijzeren bloemvenster. De gevel heeft een gepleisterde plint en een gepleisterde band onder de mastgoot.

Het dakvlak wordt vlak achter het voorhuis doorsneden door een met zink beklede uitbouw met een vensteropening voorzien van een tweeruits valraam.

In het INTERIEUR bevinden zich een aantal stucplafonds. Het meest decoratieve stucplafond bevindt zich in de grote kamer in het achterhuis. Verder bezit het gebouw een trappenhuis met rijk bewerkte trap met gebogen boom. Tussen het trappenhuis en de badkamer is een achthoekig glas-in-lood venster aangebracht. De kleuren en indeling komen overeen met het glas-in-lood in de bovenlichten van de schuiframen. Verder zijn nog te vermelden een aantal stookplaatsen, een vloer van zwarte en witte tegels en een buffetkast in de eetkamer.

Langs de straat staat een ERFAFSCHEIDING in de vorm van een smeedijzeren hek met spijlen. Links staan twee gietijzeren geprofileerde hekpijlers met het opschrift "NIJ" en "BURG". Aan de oostzijde van het terrein bevonden zich vroeger ook twee hekpijlers maar deze zijn naar de linker zijde van het terrein verplaatst en vormen zo de iets van de Welysestraat teruggelegen toegang die wordt

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

afgesloten middels een dubbel inrijhek.

In de TUIN bevinden zich enkele monumentale bomen (o.a. een groene treurbeuk).

Waardering

Voormalige HERENBOERDERIJ "NIJBURG" uit 1858 met tuin voorzien van een smeedijzeren hekwerk gelegen aan de noordzijde van de Welysestraat te Hien.

- van architectuurhistorische waarde als een goed en relatief gaaf voorbeeld van een herenboerderij met enkele neorenaissance invloeden dat opvalt door esthetische kwaliteiten en een bijzondere detaillering in vormgeving en materiaalgebruik. Het gebouw bevat bijzondere en zeldzame onderdelen in het interieur, zoals zeer fraai glas-in-lood, een rijk bewerkte trap, stucplafonds en stookplaatsen.

- van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de bebouwing langs de Welysestraat, de oude verbindingsweg tussen Dodewaard en Andelst. Het gebouw is onderdeel van een historisch gegroeid dorpsgebied en speelt daarin een beeldbepalende rol. Het gebouw en de tuin heeft een ensemblewaarde in relatie met de haar omringende bebouwing. De tuin bevat enige monumentale bomen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Erfscheidings(D)

Boerderij (M)

Functie

Tuin

Hek

Boerderij(M1)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument